

Juhendmaterjal EELK UI õppejõududele ja üliõpilastele

TEHISARU KASUTAMINE ÕPPETÖÖS

Käesolevas juhendmaterjalis üliõpilastele ja õppejõududele on esitatud üldisemat laadi suunised, millest tuleks tehisaru (edaspidi TA) kasutamisel või kasutamise piiramisel lähtuda. Kuna valdkond muutub kiiresti, ei ole võimalik kõiki ilmnedu võivaid probleeme ette näha. Selliste olukordade puhul, mida käesolev dokument ei käsitle, tuleks pöörduda küsimustega dekaanati.

1. Kuna erinevaid TA tööriistu ja rakendusvaldkondi on palju, need võivad inimese tööd olulisel määral kergendada ja neil on tulevikuühiskonnas ilmselgelt suur roll, ei ole mõistlik TA tööriistu ignoreerida või ühemõtteliselt keelata. Sellisel juhul ei omanda üliõpilased eetilisi ja vastutustundlikke viise, kuidas TA-ga ümber käia ega õpi nägema sellega seonduvaid võimalusi ja riske. Kuna tõenäosus, et üliõpilased TA-d õppetöös nagunii kasutavad, on suur, tuleks võimalikke probleeme ja väärkasutust püüda pigem ennetada, kehtestades TA kasutamisele enda kursuse raames kindlad reeglid ning kanda need ka ainekaardile.

2. TA kasutamine loetakse lubatuks, kui õppejõud ei ole seda sõnaselgelt keelanud. Ka TA kasutamise lubamise puhul kohustub üliõpilane lähtuma õppimise ja akadeemilise uurimistöö headest tavadest samavõrra nagu ta teeks seda ilma TA-d kasutamata. Kui üliõpilane pole kindel, kas TA kasutamine ülesande täitmiseks on lubatud, tuleks seda alati õppejõult küsida. TA kasutamise keelamisel õppejõu poolt oleks soovituslik otsust üliõpilastele põhjendada.

3. TA kasutamise määr ja viisid jäävad õppeaine õppejõu otsustada, kuid instituudi poolt on soovitus lubada TA tööriistade kasutamist üliõpilaste kirjalikes töödes vaid toetava vahendina, nt info otsimiseks, teksti tõlkimiseks, redigeerimiseks ja toimetamiseks, illustatsioonide loomiseks, suurtest tekstimassiividest kiire ülevaate saamiseks, jms., kuid mitte lõppteksti ega selle osade genereerimiseks. Samuti ei tohiks TA kasutamist lubada eksamitel, mille eesmärk on demonstreerida kursuse vältel omandatud teadmiste ja oskuste taset.

4. Kui õppejõud on keelanud TA kasutamise mistahes õppeprotsessi osas, kuid üliõpilane seda siiski teeb, võrdsustatakse see akadeemilise petturlusega. Paraku tuleb aga silmas pidada, et TA väärkasutamist on instituudil käesolevalt peaaegu võimatu tõestada, sest puudub vastav tuvastusprogramm. Juhul kui õppejõud soovib üliõpilaste teadmiste ja oskuste kontrollimisel tingimata TA kasutamise välistada, tuleks kaaluda selliseid teadmiste kontrolli meetodeid, mille puhul TA kasutamisest ei ole kasu: nt lasta teha eksamitöö paberi ja pliiatsiga, paluda kirjalikus töös kirjeldada ja analüüsida üliõpilase enda kogemusi ja

arvamusi seostades neid loetud õppematerjali või andmetega, lasta koguda originaalandmeid, teha loovtöid, jms. Meie instituudis õpetatavates valdkondades on TA väärkasutuse oht tõenäoliselt suurim teoreetiliste tööde ja referaatide puhul.

5. TA tööriistade kasutamisel tuleb kontrollida kogu TA poolt pakutava infot õigsust, kuna nii selle genereeritavates tekstides olev info kui viidatud allikad võivad olla fiktiivsed või vigased. Tuleb silmas pidada, et TA esitatava info õigsuse eest vastutab alati mitte TA, vaid töö autor! Oluline on ka allikakriitika, oskus suhtuda kriitiliselt TA esitavatesse väidetesse ja hoiakutesse.

6. Üldjuhul ei tohiks nimetada TA-d genereeritud teksti autoriks, sest TA ei saa vastutada teksti sisu eest. Reeglina tugineb TA loodu kindlatel allikatel, millele osa TA tekstiroboteid ka koheselt viitavad (nt Chat GPT 3.5, Bing CoPilot). Nende allikate olemasolu ja viitamise õigsus tuleks mõistagi üliõpilastel üle kontrollida ja viidata nendele allikatele.

7. TA loodud teksti esitamine enda nime all on akadeemiline petturlus. Erandiks on ülesanded, kus sooviks ongi teadlikult lasta TA-l kogu tekst või tekstiosa genereerida - siis on TA-le viitamine asjakohane. Sama kehtib TA loodud illustratsioonide, jooniste, kujunduste jms kohta. Igal juhul tuleks TA kasutamise korral üliõpilastöös kirjeldada, kus ja millisel viisil seda on tehtud.